

Tweede Kamer

DER STATEN-GENERAAL

Rapport

Conferentie over de Toekomst van Europa

Terugkoppeling van de burgerconsultatie

datum 7 april 2022

Inhoudsopgave

1 Aanleiding	3
2 Opzet burgerconsultatie	4
2.1 Vraagstelling	4
2.2 Analyse van de inzendingen	4
2.3 Respons in cijfers	5
3 Kernpunten per vraag	6
3.1 Wat moet volgens u de grootste prioriteit zijn voor de Europese Unie? Aan welke onderwerpen moet de EU volgens u de meeste aandacht geven?	6
3.2 Bij de verkiezingen voor het Europees Parlement kunt u stemmen op een nationale (Nederlandse) kandidaat. Zou u ook direct willen stemmen op een kandidaat uit een andere lidstaat? Waarom zou u dit wel/niet wenselijk vinden?	7
3.3 Vindt u dat burgers beter en directer betrokken moeten worden bij besluiten die door de EU worden genomen?	7
3.4 Wat kunnen we leren van de coronacrisis als het gaat om Europese samenwerking? Moet de EU bijvoorbeeld meer mogelijkheden krijgen om wetgeving en beleid te maken op het gebied van gezondheid?	8
3.5 Vindt u dat de Europese Unie meer bevoegdheden moet krijgen op het gebied van veiligheid en defensie? Waarom wel/niet?	9
3.6 Als u het één dag voor het zeggen zou hebben, wat zou u dan veranderen in de EU?	10
3.7 Hoe zou u op de hoogte willen blijven van ontwikkelingen binnen de EU?	11
Bijlage 1 – tekst burgerconsultatie	12
Bijlage 2 – Achtergrondinformatie bij de internetconsultatie over de Toekomst van Europa	14
Bijlage 3 – tekst ontvangstbevestiging	17

1 Aanleiding

In het kader van het rapporteurschap voor de Conferentie over de Toekomst van Europa is besloten een brede burgerconsultatie uit te zetten om input op te halen van burgers over de toekomst van Europa. Dit in het kader van doelstelling twee van het rapporteurschap: zichtbaarheid van deze Conferentie vergroten en burgers uitnodigen hun mening over de EU te delen.

De consultatie is gestart op 16 februari jl. en geëindigd op 14 maart jl. Dit rapport gaat in op de opzet van de consultatie en de uitkomsten ervan.

2 Opzet burgerconsultatie

2.1 Vraagstelling

Op 16 februari 2022 is op de website van de Tweede Kamer de burgerconsultatie geopend. Respondenten kregen op de website een korte introductietekst te lezen over het doel van het rapporteurschap met daarbij ook de toegang tot een korte notitie met toelichting op de verschillende onderwerpen die in de vragen van de burgerconsultatie aan bod kwamen.

De rapporteurs hebben er bij de opzet van de burgerconsultatie voor gekozen om in het oog springende aanbevelingen van de Europese burgerpanels¹ voor te leggen aan het brede Nederlandse publiek. Daarbij is gekozen voor een uitvraag via de website van de Tweede Kamer en het onder de aandacht brengen van de consultatie via de social media kanalen van de Tweede Kamer.

In bijlage 1 is de integrale tekst van de burgerconsultatie opgenomen en in bijlage 2 de notitie met achtergrondinformatie bij de gestelde vragen in de burgerconsultatie. Het inhoudelijke deel van de burgerconsultatie is opgebouwd uit zeven open- en meerkeuzevragen.

Respondenten kregen na het plaatsen van een reactie een digitale ontvangstbevestiging (zie bijlage 3), waarin hen gemeld is dat de reacties gebruikt kunnen worden door de rapporteurs bij de inbrengen in de plenaire vergaderingen van de Conferentie over de Toekomst van Europa.

2.2 Analyse van de inzendingen

Om de vele inzendingen te kunnen analyseren is gekozen voor een willekeurige steekproefsgewijze aanpak. Op basis van deze steekproef zijn de inzendingen gelezen en per vraag de thema's en voor/tegen argumenten geanalyseerd. Gelet op het feit dat de consultatie breed is uitgezet en niet is ingezet op representativiteit, kunnen er geen generieke conclusies worden getrokken. Er kunnen vanwege het gebrek aan representativiteit geen directe conclusies worden verbonden aan de uitkomsten van deze consultatie. Wel levert de consultatie input op vanuit burgers over de verschillende thema's die leven en de argumentatie die kan worden opgevoerd ten aanzien van het wel/niet beleggen van bepaalde bevoegdheden op Europees niveau.

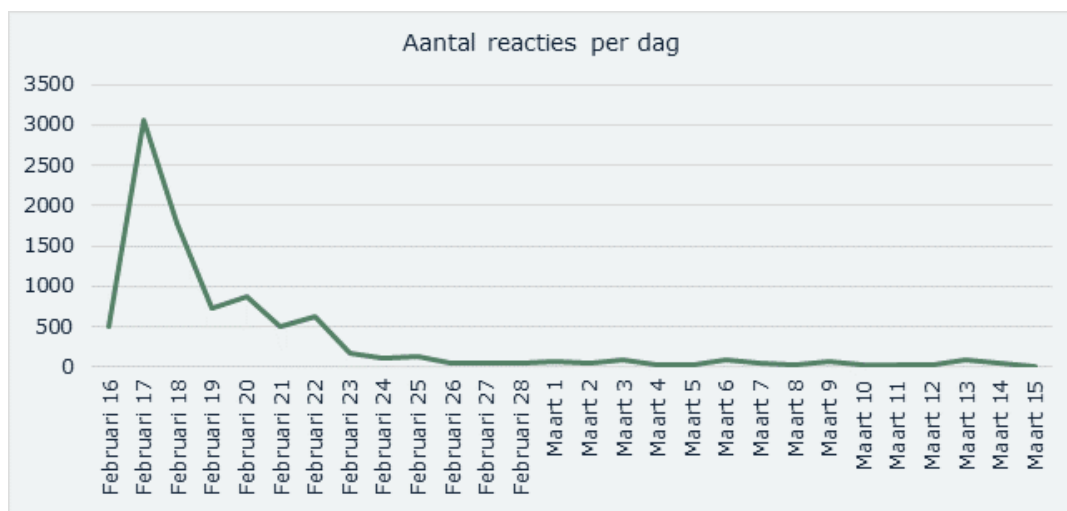
Doordat is ingezet op een brede consultatie en niet op representativiteit kan ook een afwijkend beeld te zien zijn ten opzichte van eerdere onderzoeken van bijvoorbeeld het

¹ De aanbevelingen van de Europese burgerpanels zijn te vinden via: <https://futureu.europa.eu/?locale=nl> .

Sociaal en Cultureel planbureau ten aanzien van de vraag hoe tegen de EU wordt aangekeken.²

2.3 Respons in cijfers

In totaal zijn er 12420 reacties binnen gekomen. In een aantal gevallen bleken reacties (per abuis) soms tweemaal verstuurd. Hiervoor is gecorrigeerd. Dit betekent dat het aantal unieke inzendingen uitkomt op 9315. Daarbij is er een duidelijke piek in reacties te zien in de eerste drie dagen van de openstelling van de consultatie (zie figuur 1).

Figuur 1: aantal reacties op de burgerconsultatie per dag

² Zie deze link voor het SCP onderzoek [Verwachtingen en beeld van de Europese Unie: het Nederlandse burgerperspectief | Publicatie | Sociaal en Cultureel Planbureau \(scp.nl\)](#). Zie verder bijvoorbeeld ook een peiling van EenVandaag van februari 2022: [In de EU blijven of eruit? - EenVandaag \(avrotros.nl\)](#).

3 Kernpunten per vraag

Onderstaand worden de kernpunten per voorgelegde vraag besproken. Dit beperkt zich tot een weergave van de inzendingen en bevat geen statistische analyses, omdat de representativiteit daarvan niet kan worden geborgd.

In tabel 1 is de respons op de ja/nee vragen weergegeven.

	Aantal Ja (%)	Aantal Nee (%)
Heeft u gestemd voor de Europese verkiezingen?	5269 (60%)	3582 (40%)
Heeft u gehoord van de Conferentie over de Toekomst van Europa?	5351 (59%)	3658 (41%)
2. Bij de verkiezingen voor het Europees Parlement kunt u stemmen op een nationale (Nederlandse) kandidaat. Zou u ook direct willen stemmen op een kandidaat uit een andere lidstaat?	3219 (36%)	5793 (64%)
3. Vindt u dat burgers beter en directer betrokken moeten worden bij besluiten die door de EU worden genomen?	8307 (92%)	704 (8%)
5. Vindt u dat de Europese Unie meer bevoegdheden moet krijgen op het gebied van veiligheid en defensie?	983 (11%)	8166 (89%)

Tabel 1: Respons op ja/nee vragen burgerconsultatie in aantallen en percentages. NB: de totalen kunnen van elkaar verschillen omdat vragen niet verplicht waren en dus konden worden overgeslagen.

3.1 Wat moet volgens u de grootste prioriteit zijn voor de Europese Unie? Aan welke onderwerpen moet de EU volgens u de meeste aandacht geven?

Op de vraag wat de grootste prioriteit moet zijn voor de Europese Unie zijn veel uiteenlopende antwoorden binnen gekomen. Een aanzienlijk deel van de reacties uit zich kritisch over het EU-voortbestaan/EU-lidmaatschap. Deze inzendingen richten zich onder andere op een Nexit, het stoppen van de EMU of het teruggaan naar de eerdere EEG. Bij deze groep reacties lijkt de soevereiniteit van lidstaten voorop te staan. Daarnaast zijn er een aanzienlijk aantal kritische geluiden binnen gekomen over de COVID-19 maatregelen en wordt het afschaffen daarvan als prioriteit gezien. Naast deze onderwerpen zijn er veel reacties binnen gekomen over een zeer breed scala aan prioriteiten. Hieronder vallen de volgende thema's: veiligheid- en buitenlandbeleid (intensievere NAVO samenwerking en het vraagstuk rond EU-besluitvorming over het wel of niet opheffen van het vetorecht), economische samenwerking, democratie en

mensenrechten, klimaat/duurzaamheid/biodiversiteit/natuur/stikstof, EU-uitbreiding, transparantie, energie (met name de focus op betaalbare energie en CO2-neutraal worden), privacy en databescherming, handel, gezond financieel beleid van de EU, gezondheid en sociaal beleid, landbouw/gezond voedsel, rechtsstatelijkheid.

3.2 Bij de verkiezingen voor het Europees Parlement kunt u stemmen op een nationale (Nederlandse) kandidaat. Zou u ook direct willen stemmen op een kandidaat uit een andere lidstaat? Waarom zou u dit wel/niet wenselijk vinden?

Zoals uit tabel 1 valt op te maken is ongeveer 1/3 van de reacties positief over transnationale kieslijsten en 2/3 negatief. In onderstaande tabel zijn de voor- en tegenargumenten te vinden.

Voor transnationale kieslijsten	Tegen transnationale kieslijsten
Europa moet Europees geregeld worden, niet op nationaal niveau.	Belangenverschillen tussen lidstaten zijn te groot. Het is daarom juist belangrijk dat nationale kandidaten opkomen voor het belang van het eigen land in Europa.
Dit biedt de mogelijkheid om op betere of meer betrouwbare kandidaten te stemmen die betere passen bij eigen denkbeelden.	Nationale parlementen hebben al te weinig te zeggen, mogelijk wordt dat versterkt door deze constructie.
Transnationale kieslijsten versterken het democratische gehalte van de EU.	Dit zou te veel leiden naar één Europa en verlies van soevereiniteit.
Transnationale kieslijsten zijn belangrijk voor Europese eenheid.	De niet-Nederlandse kandidaten en hun ideeën/standpunten zijn te onbekend. Het is moeilijk om je daarover te informeren. Ook het argument van taal- en cultuurverschillen speelt hier een rol.
Dit verhoogt mogelijk het niveau van politieke discussies.	Dit zou ten koste gaan van de invloed van kleinere landen zoals Nederland.
	Stemmen heeft überhaupt geen zin en er is geen vertrouwen in eerlijke verkiezingen.
	Politieke verantwoordingen moeten in eigen land kunnen plaatsvinden.

3.3 Vindt u dat burgers beter en directer betrokken moeten worden bij besluiten die door de EU worden genomen?

Uit tabel 1 blijkt dat een overgrote meerderheid (ruim 90%) van de deelnemers aan de consultatie van mening is dat burgers beter en directer moeten worden betrokken bij

besluiten die door de EU worden genomen. Volgens deze deelnemers zorgt betere en meer burgerbetrokkenheid ervoor dat er meer draagkracht voor besluiten ontstaat en dat er een betere afspiegeling is van de wensen van de bevolking. Op die manier komt de EU ook dichterbij de burger, wat vervolgens weer belangrijk is voor het vertrouwen van de burger in de EU en het versterken van de democratie. Verder onderstrepen veel deelnemers in het kader van betrokkenheid dat het van belang is dat transparantie en openheid worden versterkt.

Op de vraag hoe burgers dan moeten worden betrokken, werden verschillende suggesties aangedragen. Zo gaven verschillende deelnemers aan dat via media en social media meer aandacht moet worden besteed aan Europa. Een suggestie die ook veel terug kwam was het (bindend) referendum, waarbij ook de suggestie werd gedaan dat burgers in staat zouden moeten worden gesteld om EU besluiten terug te draaien. Daarnaast zou het volgens deelnemers aan de consultatie goed zijn als het gesprek wordt aangegaan met burgers, zodat polarisatie kan worden tegengegaan. Op de vraag of deelnemers zouden deelnemen aan een burgerassemblee werd regelmatig ja geantwoord maar wel met de kanttekening dat zij dit alleen zouden doen als een dergelijk assemblee ook echt bevoegdheden en invloed heeft. Deze roep om verankering van input van burgers kwam in veel inzendingen terug.

Deelnemers die aangaven geen verdere burgerbetrokkenheid te wensen geven daar de volgende argumenten voor: de EU is te duur en vertegenwoordigt de belangen van inwoners niet, burgerbetrokkenheid helpt niet zolang lidstaten soevereiniteit en macht kwijtraken, een representatieve democratie is voldoende, geen vertrouwen in echte zeggenschap door burgers, er zijn al veel mogelijkheden tot inspraak door burgers die niet worden benut.

3.4 Wat kunnen we leren van de coronacrisis als het gaat om Europese samenwerking? Moet de EU bijvoorbeeld meer mogelijkheden krijgen om wetgeving en beleid te maken op het gebied van gezondheid?

Als het gaat om welke lessen kunnen worden getrokken uit de coronacrisis worden onder andere de volgende voorstellen gedaan:

- Meer transparantie nodig over besluitvorming (waar nodig moeten fouten ook worden toegegeven);
- Zorg: minder bezuinigen op de zorg, vastleggen van een minimum IC-capaciteit, meer aandacht voor preventie (gezonde levensstijl en gezond voedsel);
- Meer kijken naar andere landen en wat daar werkt of niet werkt (als voorbeeld wordt het Verenigd Koninkrijk aangehaald);
- Meer duidelijkheid over regels, niet alleen in Nederland, maar ook Europees/internationaal;
- Betere samenwerking ten aanzien van wetenschappelijk onderzoek;

- Andere belangen meer meenemen in de afwegingen die worden gemaakt ten tijden van een pandemie, daarbij worden onder andere economische, sociale en mentale belangen genoemd;
- Zorgvuldiger landbouw- en veeteeltbeleid;
- Meer respect voor grondrechten van mensen (inclusief respect voor de integriteit van het menselijk lichaam)

De reacties lijken overwegend aan te geven dat meer EU bevoegdheden op het gebied van volksgezondheid niet wenselijk zijn. De focus van gezondheidsbeleid zou op nationaal niveau moeten blijven. Daarbij wordt ook als argument opgevoerd dat meer bevoegdheden op EU niveau niet effectief is, omdat het per regio/lidstaat kan verschillen wat een wenselijke of benodigde aanpak is. Daarnaast is volgens enkele deelnemers de samenwerking op WHO niveau toereikend en zijn aanvullende bevoegdheden op EU niveau daarom niet nodig/wenselijk.

3.5 Vindt u dat de Europese Unie meer bevoegdheden moet krijgen op het gebied van veiligheid en defensie? Waarom wel/niet?

Uit de inzendingen blijkt dat de burgers die hebben deelgenomen aan de burgerconsultatie over het algemeen geen voorstander zijn van meer Europese bevoegdheden op het gebied van defensie- en veiligheidsbeleid. Als onderbouwing voor en tegen meer bevoegdheden worden de volgende argumenten opgevoerd:

Voor meer EU bevoegdheden	Tegen meer EU bevoegdheden
Belangrijk om de EU onafhankelijk te maken t.o.v. andere grootmachten, zoals de Verenigde Staten.	Er is al teveel invloed van de EU, dit moet niet nog verder gaan. Meer EU bevoegdheden voor defensie en veiligheid gaat teveel richting verdere EU eenwording. Ook is er bij sommigen gebrek aan vertrouwen dat de EU dit goed zou kunnen. Meer bevoegdheden op EU-niveau zou nadelig zijn voor de burger.
Belangrijk in het kader van de dreiging die uitgaat van Rusland en het huidige conflict in Oekraïne.	Meer defensiesamenwerking in Europa kan wenselijk zijn, maar het overhevelen van bevoegdheden niet.
De Europese defensie bevindt zich in een slechte staat, het centraal regelen van samenwerking of eventueel zelfs een Europees leger kan schaal-, efficiëntie-, en effectiviteitsvoordelen hebben.	Lidstaten moeten hun autonomie/soevereiniteit behouden als het gaat om buitenland- en veiligheidsbeleid. Lidstaten kunnen zelf het beste beslissen wat nodig is op dit

	gebied, zeker als het gaat om defensie. Er zijn te veel verschillende belangen.
Cyberveiligheid is lokaal of zelfs nationaal niet te bewerkstelligen.	De 2% NAVO norm en NAVO samenwerking is voldoende.
De belangrijkste taak / de oorsprong van de EU is de vrede bewaren.	Meer EU bevoegdheden riskeert dat Nederland andermans conflict ingetrokken wordt.
	Meer EU bevoegdheden kost (onnodig) veel geld dat vervolgens niet meer bij Nederland terecht komt.
	Politieke verantwoording rondom defensie moet in eigen land blijven.

Op basis van de reacties op vraag 5 is in een tijdlijn in kaart gebracht hoe de ja/nee respons zich heeft ontwikkeld. Dit om na te gaan of er een verschil in reacties is na de inval van Rusland in Oekraïne. Op basis van deze consultatie is geen duidelijk verband gevonden tussen de Russische invasie in Oekraïne en de opinie over Europese defensie- en veiligheidssamenwerking. Dit kan te maken hebben met het feit dat er veel meer reacties binnen zijn gekomen vóór het uitbreken van het conflict in Oekraïne dan daarna.

Figuur 2: ja/nee respons op vraag 5 geanalyseerd in een tijdlijn

3.6 Als u het één dag voor het zeggen zou hebben, wat zou u dan veranderen in de EU?

Vergelijkbaar met de eerste vraag uit de consultatie, is er een brede variëteit aan antwoorden gekomen op de vraag wat men zou veranderen in de EU als men het één dag voor het zeggen zou hebben. Net als bij vraag 1 uit de consultatie richt een aanzienlijk deel van de inzendingen zich op het opheffen van de EU, een Nexit, het afschalen van de EU naar de EEG en afschaffing van de euro. Soevereiniteit van

lidstaten speelt hierbij een belangrijke rol. Een ander onderwerp wat ook hier weer veel terugkomt is transparantie en meer openheid naar burgers. Verdere inhoudelijke onderwerpen die worden aangehaald zijn:

- Afschaffen COVID-19 maatregelen
- Migratie: varieert van streng migratiebeleid (sluiten van grenzen) tot humaan asiel- en migratiebeleid
- Strengere handhaving van Europese begrotingsregels
- Meer gebruik van referenda
- Deugdelijk financieel beleid
- Afschaffing van de verhuizing Brussel-Straatsburg
- Milieu/klimaat/energie: vervuilers zwaarder belasten, natuurgebieden beschermen, gratis OV, verplicht recyclen, gratis verduurzamen woningen, CO2 afhankelijkheid verminderen
- Landbouw/visserij: Pulsvisserijdossier opnieuw agenderen, stikstofbeleid, stimuleren biologische landbouw
- Stimuleren van sociale woningbouw
- Verbeteren van de toegang tot zorg
- Hervorming van de EU-instellingen: meer macht voor het Europees Parlement, minder macht voor de Europese Commissie en een minder complex systeem van EU-instellingen
- Vastleggen van mensenrechten in de EU grondwet
- Afschaffen van het veto op EU buitenlands- en veiligheidsbeleid
- Aan banden leggen van de macht van lobbyisten

3.7 Hoe zou u op de hoogte willen blijven van ontwikkelingen binnen de EU?

Uit de reacties op de zeven vragen in de consultatie valt af te leiden dat transparantie en openheid veel sterker zouden moeten volgens burgers. Als het gaat om de vraag hoe zij vervolgens op de hoogte gehouden willen worden, geven zij de volgende opties aan: per mail, website (EU en Tweede Kamer), social media, landelijke media (kranten, tv programma's, radiozenders), referenda, apps, publicatie in media over voorgenomen Europese wetsvoorstellen (zoals de staatscourant), via onafhankelijke toezichthouders. Ook zijn er verschillende deelnemers aan de consultatie die hebben aangegeven geen behoefte te hebben aan informatie over de EU. Wat in veel inzendingen terugkomt is dat wanneer er gecommuniceerd wordt over Europa dit in begrijpelijke taal moet gebeuren.

Bijlage 1 – tekst burgerconsultatie

Tweede Kamer wil uw mening horen over de toekomst van Europa

Op 9 mei 2021 is de Conferentie over de Toekomst van Europa van start gegaan. De conferentie bestaat uit debatten en discussies waar burgers een groot onderdeel van uit maken, bijvoorbeeld via een burgerpanel. Het doel is dat mensen uit heel Europa hun ideeën kunnen delen over de uitdagingen en prioriteiten van de Europese Unie. In de Tweede Kamer heeft de commissie Europese Zaken drie rapporteurs voor de Conferentie over de Toekomst van Europa ingesteld. Dit zijn de Kamerleden Roelien Kamminga (VVD), Sjoerd Sjoerdsma (D66) en Mustafa Amhaouch (CDA). Rapporteurs zijn Kamerleden die van de Kamer de opdracht krijgen om informatie te verzamelen over een bepaald onderwerp, bijvoorbeeld over EU-onderwerpen. De drie rapporteurs volgen het proces van de Conferentie nauwgezet.

De rapporteurs willen graag weten hoe u denkt over de toekomst van de Europese Unie. Wat zijn volgens u de grootste uitdagingen voor de Europese Unie? Waar moet de EU meer aandacht aan geven?

De conferentie richt zich op negen thema's:

1. Klimaatverandering en milieu
2. Gezondheid
3. Een sterkere economie, sociale rechtvaardigheid en werkgelegenheid
4. Een EU in de wereld
5. Waarden en rechten, rechtsstaat, en veiligheid
6. Digitale transformatie
7. Europese democratie
8. Migratie
9. Onderwijs, cultuur, jeugdzaken en sport

De afgelopen maanden zijn er al veel adviezen gegeven door de Europese burgerpanels ([link](#)) en het nationale burgerpanel in Nederland ([link](#)). De rapporteurs horen hierover graag ook uw mening.

U hebt tot en met **14 maart 2022** om uw ideeën in te sturen. Dat kan hier [[link naar webformulier](#)].

[Webformulier:]

Persoonlijke gegevens

- man/vrouw/anders
- leeftijd
- beroep
- opleidingsniveau
- Heeft u gestemd voor de Europese verkiezingen? Ja/nee
- Heeft u gehoord van de Conferentie over de Toekomst van Europa? Ja/nee

1. Wat moet volgens u de grootste prioriteit zijn voor de Europese Unie? Aan welke onderwerpen moet de Europese Unie volgens u de meeste aandacht geven? [maximaal 500 tekens]

2. Bij de verkiezingen voor het Europees Parlement kunt u stemmen op een nationale (Nederlandse) kandidaat. Zou u ook direct willen stemmen op een kandidaat uit een andere lidstaat?

- Ja
- Nee
- *Toelichting – waarom zou u dit wenselijk vinden?* [antwoord maximaal 300 tekens]

3. Vindt u dat burgers beter en directer betrokken moeten worden bij besluiten die door de EU worden genomen?

- Ja
- Nee
- *Toelichting – waarom zou dit wel/niet een goed idee zijn? Hoe kunnen burgers goed worden betrokken? Zou u zelf bijvoorbeeld willen deelnemen aan een burgerassemblee?* [antwoord in maximaal 400 tekens]

4. Wat kunnen we leren van de coronacrisis als het gaat om Europese samenwerking? Moet de Europese Unie bijvoorbeeld meer mogelijkheden krijgen om wetgeving en beleid te maken op het gebied van gezondheid? [antwoord maximaal 400 tekens]

5. Vindt u dat de Europese Unie meer bevoegdheden moet krijgen op het gebied van veiligheid en defensie?

- Ja
Toelichting – waarom zou de EU meer moeten kunnen doen op het gebied van veiligheid en defensie? Wat is hierbij volgens u de topprioriteit? [antwoord in maximaal 400 tekens]
- Nee
Toelichting – waarom zou de EU niet meer bevoegdheden moeten krijgen op het gebied van veiligheid en defensie [antwoord in maximaal 400 tekens]

6. Als u het één dag voor het zeggen zou hebben, wat zou u dan veranderen in de EU? [antwoord in maximaal 400 tekens]

7. Hoe zou u op de hoogte willen blijven van ontwikkelingen binnen de EU? [antwoord in maximaal 300 tekens]

Bijlage 2 – Achtergrondinformatie bij de internetconsultatie over de Toekomst van Europa

Onderstaand vindt u achtergrondinformatie bij de internetconsultatie over de Toekomst van Europa. Deze informatie gaat in op de thema's die aan bod komen in de verschillende vragen van de consultatie over de toekomst van Europa.

Huidige prioriteiten van de Europese Unie

De Europese Commissie bestaat uit 27 Eurocommissarissen uit de 27 lidstaten van de Europese Unie. Deze wisselen elke vijf jaar. De huidige Europese Commissie is begonnen in 2019 en zal aanblijven tot 2024. In deze periode zet de Europese Commissie in op 6 prioriteiten:

1. Een Europese Green Deal: Europa wil het eerste klimaat neutrale continent worden. Er is inmiddels een Europese klimaatwet waardoor de EU wordt verplicht om klimaatneutraal te zijn in 2050. Ook worden er veel beleids- en wetsvoorstellen gedaan om bijvoorbeeld de landbouw-, energie- en vervoerssectoren te verduurzamen. (klik hier voor meer informatie)
2. Een Europa dat klaar is voor het digitale tijdperk: de digitale strategie van de EU moet ervoor zorgen dat de digitale transitie voordelen oplevert voor alle Europese burgers en bedrijven. Het richt zich daarbij op allerlei aspecten, waaronder digitale vaardigheden van mensen, bescherming tegen cyberdreigingen en een eerlijke en concurrerende digitale economie. (klik hier voor meer informatie)
3. Een economie die werkt voor mensen: hiermee zet de Commissie erop in dat de EU moet zorgen voor een aantrekkelijk investeringsklimaat en voor groei die goede banen oplevert, met name voor jongeren en in kleine bedrijven. (klik hier voor meer informatie)
4. Een sterker Europa in de wereld. (klik hier voor meer informatie)
5. Bevordering van onze Europese levenswijze: hiermee zet de Commissie vooral in op de bescherming van de rechtsstaat en kernwaarden van de EU. (klik hier voor meer informatie)
6. Een nieuwe impuls voor Europese democratie: de Europese Commissie wil erop inzetten dat Europese burgers meer inspraak krijgen en dat de democratie wordt beschermd tegen dingen als desinformatie. (klik hier voor meer informatie)

Verkiezingen van het Europees Parlement

De verkiezingen voor het Europees Parlement vinden één keer in de vijf jaar plaats. De eerstvolgende verkiezing zal zijn in mei 2024. Bij de verkiezingen kiezen burgers voor kandidaten van nationale politieke partijen. Deze nationale politieke partijen sluiten zich vaak aan bij een Europese politieke partij. In het Europees Parlement werkt men immers met Europese politieke partijen.

Op dit moment speelt er een discussie over of er naast de stem op nationale kandidaten ook een zogenaamd transnationaal stelsel moet komen. Dit zou het

mogelijk maken voor burgers om naast hun stem op de nationale kandidaat te stemmen op kandidaten op transnationale lijsten waarop kandidaten uit alle lidstaten staan. Deze transnationale kieslijsten zouden worden aangevoerd door een "Spitzenkandidat" (een lijsttrekker). Deze lijststrekkingen zouden dan ook de kandidaten zijn om voorzitter te worden van de Europese Commissie. Op die manier zouden kiezers rechtstreeks de voorzitter van de Europese Commissie kunnen kiezen.

Burgerbetrokkenheid bij de Europese Unie

Naast de verkiezingen zijn er een aantal manieren waarop de EU probeert burgers te betrekken:

- Alle EU-burgers kunnen hun mening geven over nieuwe ideeën van de Europese Commissie voordat een nieuw beleidsvoorstel of een nieuwe wet wordt gepresenteerd. Dit wordt een raadpleging genoemd (zie link voor meer informatie).
- Het Europees burgerinitiatief: dit is net als het burgerinitiatief in Nederland een manier waarop burgers aandacht kunnen vragen voor hun initiatief/idee. Een burgerinitiatief moet ten minste door één miljoen stemgerechtigde burgers, uit minimaal 7 EU landen, worden ondersteund om te kunnen worden ingediend.
- De Conferentie over de Toekomst van Europa is een nieuwe manier van de EU om burgers meer betrokken te krijgen bij de EU. Hierbij maakt men gebruik van burgerpanels en burgerconsultaties die worden georganiseerd. U kunt ook zelf deelnemen en ideeën indienen via het digitale platform (link). De Conferentie is op die manier ook een kans om te kijken naar nieuwe manieren om burgerbetrokkenheid te verbeteren.

Europese samenwerking op het gebied van gezondheid

De nationale overheden zijn bevoegd voor het organiseren en uitvoeren van de gezondheidszorg. De EU mag dit nationale gezondheidsbeleid alleen aanvullen of coördineren. Het EU-gezondheidsbeleid is met name gericht op het stimuleren van preventie, het creëren van gelijke kansen op goede gezondheid, het bijdragen aan kwalitatief goede gezondheidszorg voor iedereen en bijdragen aan bestrijding van ernstige grensoverschrijdende bedreigingen van de gezondheid zoals bij een epidemie/pandemie.

Tijdens de covid-19 pandemie heeft de Europese Commissie de coördinatie op zich genomen van een gezamenlijke Europese aanpak. Zo heeft de Commissie de aankoop en inkoop van vaccinaties gecoördineerd en het voorstel gedaan voor de coronapas (QR code / coronatoegangsbewijs) om zo reizen binnen de EU te coördineren. Ook heeft de EU verschillende Europese steunpakketten gerealiseerd. In het kader van betere samenwerking op het gebied van gezondheidsbeleid heeft de EU in de afgelopen twee jaar verschillende voorstellen gedaan om toe te werken naar een EU Gezondheidsunie. De EU heeft op dit moment beperkte bevoegdheden op het gebied van gezondheidszorg. Het merendeel van het gezondheidsbeleid wordt nationaal vormgegeven. De vraag die nu veel wordt besproken is of de EU meer mogelijkheden moet krijgen om wetgeving en beleid te maken op het gebied van gezondheid.

Europees buitenlands- en veiligheidsbeleid

De bevoegdheden van de EU op het gebied van buitenlands beleid zijn beperkt. De lidstaten hebben een veto als het gaat om voorstellen die binnen dit beleidsterrein vallen. Grote geopolitieke verschuivingen, het toenemende aantal conflicten aan de randen van Europa en de Verenigde Staten die zich in toenemende mate richten op Azië hebben er echter toe geleid dat het belang van een Europa dat een grotere verantwoordelijkheid neemt voor zijn eigen veiligheid, steeds sterker wordt gevoeld. Er worden daarom steeds meer voorstellen gedaan om de slagkracht van de EU op het gebied van buitenland-, veiligheids- en defensiebeleid te versterken. Een van de vragen die speelt is of de EU meer bevoegdheden moet krijgen als het gaat om buitenlandsbeleid en defensiebeleid. Ook denkt men erover na om het veto van lidstaten af te schaffen.

Rol van nationale parlementen in de Europese Unie

Nationale parlementen hebben verschillende manieren om invloed uit te oefenen op Europese besluitvorming en regelgeving. Zo hebben nationale parlementen de mogelijkheid om te controleren of de EU zich niet met te veel zaken gaat bezighouden (meer dan waar zij voor bevoegd is). Dit kan door het uitvoeren van een subsidiariteitstoets. Ook kunnen nationale parlementen vragen stellen over beleid en wetgeving aan de Europese Commissie via een politiek dialoog. Verder kan het nationale parlement in Nederland ook invloed uitoefenen via de regering en stellen zij soms rapporteurs aan op een belangrijk onderwerp, die in Brussel gaan spreken met bijvoorbeeld mensen bij de Europese Commissie of in het Europees Parlement.

Bijlage 3 – tekst ontvangstbevestiging

Burgerconsultatie – Toekomst van Europa

Hartelijk dank, uw inzending is ontvangen.

De rapporteurs zullen alle inzendingen verzamelen en verwerken in een rapport. De uitkomsten van de consultatie zullen door de rapporteurs worden gebruikt bij hun inbreng in de plenaire vergaderingen van de Conferentie over de Toekomst van Europa op 25/26 maart en 8/9 april.